

Alexandre Dumas (starší) (24. 7. 1802 Villers-Cotterêts /severní Francie/ – 5. 12. 1870 Puy /dnes součást města Dieppe na severofrancouzském pobřeží/)

Francouzský spisovatel, autor historických románů na pomezí romantismu a novoromantismu.

Alexandre Dumas se narodil v **rodině generála armády revoluční Francie**; svým vzhledem i mentalitou nezapřel, že otec byl částečně mulatského (běloško-černošského) původu.

Po otcově časně smrti žila rodina v bídě, a tak Dumas nedosáhl žádného vyššího vzdělání. Přestěhoval se do **Paříže**, kde zprvu pracoval jako pisař. Zároveň začal literárně tvořit: silně ovlivněn Shakespearovým dílem psal nejprve **divadelní hry**, přičemž si osvojil umění vystavět dramatické zápletky plné zvrátů a sestavit svižné dialogy. Přátelil se se začínajícím **Victorem Hugem**, pozdějším nejslavnějším francouzským romantickým autorem.

Jako **dramatik** dosáhl mladý Dumas zřetelných úspěchů – především svými **historickými hrami**. To jej přivedlo k tomu, že se na sklonku 30. let vrhl se na psaní historických románů publikovaných na pokračování v novinách. Zároveň pracoval také jako **žurnalista**.

Dumas průkopnický vytvořil systém až **továrního způsobu tvorby**. Obklopil se týmem spolupracovníků, především historiků (Auguste Maquet, 1813 – 1888, aj.), kteří mu připravovali odborné podklady pro jeho díla a na některých se sami podíleli při psaní konečné verze. Dumas tak napsal za svůj život téměř 200 knih. Kromě toho ještě stihl být po nějakou dobu divadelním ředitelem a vydavatelem časopisu *Mušketýr* (Le Mousquetaire).

Dumas měl hřmotnou, požitkářskou **povahu** plnou energie a nezdolné aktivity. Projevovalo se to i v jeho soukromém životě; vystřídal několik desítek intimních partnerek. V r. 1824 se narodil jeho nemanželský syn Alexandre Dumas mladší (1824 – 1895), který se stal také spisovatelem: je autorem velmi oceňovaného díla *Dáma s kaméliemi*, jež napsal nejprve jako román a pak je přepracoval do podoby divadelní hry; dílo se vzápětí stalo inspirací pro operu *La traviata* (hudba Giuseppe Verdi).

V r. 1840 se Dumas starší oženil s herečkou Idu Ferrierovou (1811 – 1859).

Dumas se jako autor historické beletrie soustředil na ta **nejdramatičtější období francouzských dějin**: na nábožensky motivované občanské války v 16. století mezi vládnoucími katolíky a rebelujícími kalvinistickými protestanty (hugenoty), na Třicetiletou válku a další, následné válečné konflikty Francie s jejími sousedy (tedy na éru králů Ludvíka XIII. a Ludvíka XIV. a jejich všemocných ministrů kardinálů Armanda Richelieu a Julese Mazarina) a na Velkou francouzskou revoluci a období, jež jí předcházela či na ni navazovala.

Dumas historii výrazně **beletrizoval**, dosáhl však mistrovství při vytváření napínavých dějových linií, jež spojují fiktivní postavy a obyčejný život s velkou historií a vysokou politikou. Jeho **hrdinové** disponují tradičními ctnostmi: mají smysl pro spravedlnost a čest, bojují proti bezpráví a hájí prospěch své vlasti; přitom ovšem mají svobodomyšlnou povahu moderního člověka. Dumas plynule mění **vypravěčské polohy** v rámci jednoho díla: souborové a válečné scény se střídají s milostnými zápletkami, napětí a tajemno jsou vyvažovány vtipem a groteskností. Proto se Dumas vcelku úspěšně vyhýbá patetičnosti a dokáže být atraktivní také pro dnešního čtenáře; v jeho tvorbě snadno odhalíme inspiraci mj. triviální literaturou.

Dumas neměl ctižádost vytvořit koncepčně ucelenou uměleckou interpretaci francouzských dějin, ale přesto se **jeho obraz minulosti** stal pro širokou veřejnost autoritativním a respektovaným. Zejména Tři mušketýři (vlastně čtyři: Athos, Porthos, Aramis a d'Artagnan) se zařadili mezi vůbec nejslavnější literární charakterů všech dob.

Francouzský spisovatel André Maurois (1885 – 1967) napsal románový životopis *Tři Dumasové*, podle něhož vznikla československá televizní minisérie *Alexandr Dumas starší* (1970; autor Jaroslav Dietl, v titulní roli Vladimír Menšík).

Některá díla:

Románová trilogie z doby nábožensky motivovaných občanských válek (mezi katolíky a hugenoty) **Hugenoti** (1845 – 1848; části *Královna Margot, Paní z Monsoreau, Králův šašek*)

Románová tetralogie odehrávající se v 17. století **Tři mušketýři** (Les Trois Mousquetaires; 1844 – 1850; *Tři mušketýři, Tři mušketýři po dvaceti letech, Tři mušketýři ještě po deseti letech 1. a 2. kniha*; odehrává se za vlády králů Ludvíka XIII. a Ludvíka XIV. a jejich všemocných ministrů kardinálů Armanda Richelieua, respektive Julese Mazarina, tedy v éře Třicetileté války a následujících konfliktů); z mnoha filmů (nejčastěji podle 1. dílu)

vynikají tyto: (1) produkce Spojené státy 1921: v roli d'Artagnana Douglas Fairbanks; (2) produkce Francie 1961: režie Bernard Borderie, v roli d'Artagnana Gérard Barray; (3) *Tři mušketýři* a *Čtyři mušketýři* (tedy 2 díly), produkce Velká Británie – Spojené státy 1973 – 1974: režie Richard Lester, velmi hvězdné obsazení: Michael York (d'Artagnan), Oliver Reed (Athos), Frank Finlay (Porthos), Richard Chamberlain (Aramis), Jean-Pierre Cassel (král Ludvík XIII.), Geraldine Chaplinová (královna Anna Rakouská), Charlton Heston (kardinál Richelieu), Raquel Welchová (Constance Bonacieux), Faye Dunawayová (Milady de Winter), Christopher Lee (hrabě Rochefort); (4) *Návrat tři mušketýřů*: Velká Británie 1989, snad jediný filmový přepis Tři mušketýřů po dvaceti letech, režie a herci jako v 1973 – 1974; (5) *Muž se železnou maskou* (podle Tři mušketýřů ještě po deseti letech): Spojené státy 1998, režie Randall Wallace, hrají Gabriel Byrne (d'Artagnan), John Malkovich (Athos), Gérard Depardieu (Porthos), Jeremy Irons (Aramis), Leonardo DiCaprio (král Ludvík XIV. a jeho dvojče bratr Filip);

Čtyřdílný románový cyklus z 18. století Paměti lékařovy (Mémoires d'un médecin; 1846 – 1853; o předehře a prvních letech Velké francouzské revoluce; nejznámější je 1. část *Josef Balsamo* – pojednává o dobrodružném životě osvícenského intelektuála);

Románová trilogie z 1. poloviny 19. století Hrabě Monte-Cristo (Le Comte de Monte-Cristo, 1845 – 1846; ze závěru napoleonské doby a z následného období restaurace absolutismu, titulní postavou je bonapartista Edmont Dantès, jenž byl zradou svým známých odsouzen k mnohaletému věznění a jenž se po útěku a nalezení cenného pokladu rafinovaně mstí); film Francie – Itálie 1954: režie Robert Vernay, v titulní roli Jean Marais (Edmond Dantès); TV seriál Francie aj. 1998: v titulní roli Gérard Depardieu.

http://www.blackpast.org/files/blackpast_images/Alexandre_Dumas.jpg

[https://alchetron.com/The-Four-Musketeers-\(film\)-13141-W](https://alchetron.com/The-Four-Musketeers-(film)-13141-W)

https://www.prisma.de/cdn/img/default/13/126997_e3c8ea7d09a904dfa631edc4c688f5e6_1280re0.jpg